

Torsdagen den 18 januari
Kl. 14.00

§ 1 Justerades protokollet för den 10 innevarande månad.

§ 2 Meddelande ang. bordläggningsplenium tisdagen den 30 januari och arbetsplenium fredagen den 2 februari

Herr TALMANNEN yttrade:

Avsikten är att propositionerna angående tillämpning av allmänna prisregleringslagen och om höjning av bensinskatten skall slutbehandlas i kammaren fredagen den 2 februari. Det blir därför nödvändigt att tisdagen den 30 januari anordna ett bordläggningsplenium för remiss till utskott av de under sista motionsdagen avlämnade motionerna. Detta bordläggningsplenium tar sin början kl. 16.00. Vidare måste arbetsplenium anordnas fredagen den 2 februari, som enligt den preliminära tidplanen endast skulle tas i anspråk för eventuell fortsättning av den allmänpolitiska debatten. Fredagssammanträdet börjar planenligt kl. 10.00 och ärendebehandlingen inleds så snart den allmänpolitiska debatten avslutats.

§ 3 Upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till riksdagens kammare

Undertecknad anhåller härmed om befrielse från riksdagsarbetet under tiden 22–29 januari 1973 för utrikes resa.

Stockholm den 16 januari 1973

Sven Aspling

Till riksdagens kammare

Med anledning av resa i offentligt uppdrag till Indien och Bangla Desh anhåller jag om ledighet från riksdagsarbetet från och med den 30 januari till och med den 9 februari.

Stockholm den 18 januari 1973

Bo Turesson

Kammaren biföll dessa ansökningar.

§ 4 Herr talmannen meddelade att herr *Dockered* enligt till kammaren inkommet läkarintyg var sjukskriven under tiden den 16–25 januari.

Herr *Dockered* beviljades erforderlig ledighet från riksdagsgörömlen.

Torsdagen den
18 januari 1973

Ang. Förenta staternas vägran att ta emot den svenska ambassadören

§ 5 Ang. Förenta staternas vägran att ta emot den svenska ambassadören

Herr utrikesministern WICKMAN erhöll ordet för att besvara herr Ahlmarks (fp) i kammarens protokoll för den 12 januari intagna fråga, nr 14, och anförde:

Herr talman! Herr Ahlmark har frågat mig: Vad är regeringens kommentar till Förenta staternas svårbegripliga vägran att för närvarande ta emot den svenska ambassadören?

Det amerikanska beskedet att den nye svenske ambassadörens ankomst för närvarande inte är lämplig finner vi både beklagligt och svårförklarligt. Regeringen fäster vikt vid att upprätthålla normala diplomatiska förbindelser med Förenta staterna. Det har inte varit vår önskan att meningsmotsättningarna om den amerikanska Vietnampolitiken – även om de är djupgående – skulle leda till nedgradering av de etablerade kontaktformerna. Vi hoppas alltså att normala förhållanden på detta område snart skall kunna återställas.

I detta sammanhang vill jag erinra om att huvuduppgiften för diplomatiska representanter är att upprätthålla de officiella kontakterna mellan sin egen regering och anställningslandets. Dessa kan avse politiska frågor men också frågor av intresse för förbindelserna på ekonomiska, rättsliga, kulturella och övriga områden. En av de utåt mest synliga uppgifterna för våra beskickningar är skyddet av de egna medborgarnas intressen i främmande land. Behovet av diplomatisk kontakt på hög nivå framträder med särskild styrka i de fall där problem och meningsskiljaktigheter uppstår mellan två länder med traditionellt omfattande förbindelser.

Herr AHLMARK (fp):

Herr talman! Min fråga handlar inte i och för sig om kriget i Vietnam. Vi hoppas alla att freden nu är nära, att sydvietnameserna själva skall få bestämma sin framtid i fria val under internationell kontroll och att president Nixon inte än en gång trappar upp kriget efter lördagens installation.

Frågan handlar inte heller om enstaka formuleringar i något uttalande av statsministern. Om det kan vi ha olika mening vid sidan av enigheten om den nationella manifestation som namninsamlingen för fred i Vietnam innebär.

Min fråga gäller om diplomatiska repressalier bör drabba länder som säger sin mening om internationella konflikter. Sverige har länge och bestämt kritiserat USA:s krigföring i Indokina. Är det ett rimligt skäl för USA att förvägra den nye svenske ambassadören i Washington möjligheten att påbörja sitt uppdrag?

Svaret är givet: president Nixons reaktion är uppseendeväckande och oroande. Ledaren för en av supermakterna tycks inte tåla att små länder, som är traditionellt Amerikavänliga, fördömer amerikanska bombattor över Hanoi. Hans nej till ambassadör Möller är ett uttryck för maktens arrogans, och det har starkt kritiserats av många amerikanska politiker och tidningar. Det är viktigt att markera – oavsett om vi befinner oss i

Torsdagen den
18 januari 1973*Ang. Förenta staternas vägran att ta emot den svenska ambassadören*

regeringsställning eller i opposition – att sådana påtryckningar varken kan dämpa den svenska kritiken av kriget i Vietnam eller splittra de politiska partierna här hemma.

Jag tackar utrikesministern för svaret på min fråga. Jag delar hans förhoppning om en snar normalisering av de diplomatiska relationerna mellan Sverige och Förenta staterna. Vi tycks också vara ense om att man inte skall bryta, inskränka eller försvåra diplomatiska förbindelser när två länder har olika mening. De kontakterna måste finnas mellan alla slag av regeringar och regimer för att hålla dialogen levande också vid stora åsiktsskillnader. Det känns trist att veta att den man som förblir USA:s president i ytterligare fyra år inte vill erkänna denna princip, som under årtionden varit grundläggande för förbindelserna mellan demokratiska nationer.

Herr talman! Jag vore tacksam om utrikesministern nu ville ytterligare bekräfta, att hans svar i dag innebär att han delar den syn på värdet av diplomatiska förbindelser som jag här helt kort har försökt skissera.

Herr utrikesministern WICKMAN:

Herr talman! Herr Ahlmarks replik ger i och för sig inte anledning till någon ytterligare kommentar eller något tillägg till mitt tidigare lämnade svar. Herr Ahlmark slutade med en direkt fråga, om jag anslöt mig till den skildring han gav av diplomatiska förbindelsers betydelse. Mitt svar på den frågan är mycket enkelt: Jag kan fullt ansluta mig till denna beskrivning, såsom också framgår av innehållet i mitt svar.

Låt mig avslutningsvis, herr talman, uttrycka min glädje över herr Ahlmarks inlägg här i dag i det att det demonstrerar den enighet som råder mellan partierna i den helt avgörande frågan, nämligen stödet av en rättvis fred i Vietnam.

Herr AHLMARK (fp):

Herr talman! Jag vill tacka utrikesministern för det ytterligare, mycket värdefulla klarläggande som han här har gjort. Det visar att vi ser på samma sätt på frågan om diplomatiska förbindelser. De bör upprätthållas också när länder har olika mening i viktiga frågor. Påtryckningar genom att säga nej till en ambassadör kan inte godtas.

Bannlysningen av Yngve Möller är särskilt märklig. Washington vimlar av ambassadörer. En lång rad av dem kommer från kommunistiska och andra diktaturer. Det är fullt naturligt, eftersom USA måste ha förbindelser med alla slag av regimer. Men det är, såvitt jag vet, bara ett land som just nu inte får ha ambassadör i Förenta staterna. Och det är Sverige, en av de mest stabila demokratierna i världen.

Vi bör inte dölja vår indignation över denna svårbegripliga reaktion, lika litet som vi under årtal har låtit bli att öppet fördöma den amerikanska politiken i Vietnam.

Överläggningen var härmed slutad.

Torsdagen den
18 januari 1973

*Om åtgärder mot
bok om hem-
bränning*

Herr finansministern STRÄNG erhöll ordet för att besvara herr Hamrins (fp) i kammarens protokoll för den 11 januari intagna fråga, nr 3, och anförde:

Herr talman! Herr Hamrin har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta med anledning av annonser i svensk press rörande försäljning av en norsk "succébok" om hembränning.

Jag har erfarit att det av herr Hamrin åsyftade spörsmålet redan uppmärksammats. Sålunda har konsumentombudsmannen ingripit i frågan med stöd av lagen om otillbörlig marknadsföring. Vidare kan nämnas att de tryckfrihetsrättsliga aspekterna på kommersiell reklam övervägs inom justitiedepartementet.

Herr HAMRIN (fp):

Herr talman! Det var ett kort och bra svar som jag fick av finansministern, och jag tackar för det.

För att inte min fråga och finansministerns svar alltför mycket skall hänga i luften, i varje fall i riksdagsprotokollet, skall jag nämna litet grand om bakgrunden till min fråga. För någon tid sedan satt jag och tittade på TV – och man kan lära sig mycket genom TV. Den kvällen visade man med ord och bild hur våra vänner norrmännen tillagar sitt eget hembrända brännvin. Både apparat och tillvägagångssätt fick sin ordentliga belysning. För egen del blev jag något häpen, eftersom jag trodde att hembränning tillhörde en svunnen tid – den tid då Wieselgren slog larm för att svenska folket inte skulle suppa ihjäl sig. Men i utfrågningen i samband med TV-programmet fastslogs det att norrmännen inte ansåg det vara något allvarigare brott att hemma brygga sin egen brygd, och samma mening hade de i Sverige tillfrågade.

Eftersom jag själv har motsatt uppfattning, började jag fundera på vem i regeringen som kunde ha största intresset av att svara på en fråga om begränsning av svensk hembränning. Först tänkte jag besvara socialministern, eftersom alkoholmissbruket nu liksom på Wieselgrens tid är ett stort socialt problem. Men alkoholen är ett socialt problem antingen man köper brännvinet på Systembolaget eller bränner det hemma.

Sedan funderade jag på justitieministern, framförallt därför att TV-kvällens förevisning följdes av ett flertal annonser i svensk press om en norsk "succébok" om norsk hemberedning eller hemtillverkning, beroende på vilken bok man köper. Hembränning, som vi här i Sverige kallar det, gällde även öl- och vinberedning. Det var alltså i varje fall tydligen något mer än öl och vin. Men tanken på att fråga justitieministern avskrev jag. Det är med all rätt svårt att ändra på vår tryckfrihetslagstiftning, och jag klandrar inte heller TV för vad som visades. Porr och hembränning bedöms väl ungefär lika.

Så fastnade jag för finansministern, eftersom jag har förstått att det ibland kan vara svårt att få budgeten att gå ihop. Jag trodde alltså på att få den största förståelsen där. Det kan ju inte vara roligt för finansministern, om svenska folket liksom det norska börjar tillverka sina festdrycker självt.

I pressen började det för någon vecka sedan med en liten blyg annons i en av våra stora tidningar, och det fullföljdes sedan i den största dagstidningen vi har i landet med annonser om denna "succébok".

Vad gör man då? Ja, man sitter inte med armarna i kors. Jag är tacksam för det svar jag har fått från finansministern, vilket visar att åtgärder är på gång i det här fallet.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 7 Om införande av ett löne- och vinstutdelningsstopp

Herr finansministern STRÄNG erhöll ordet för att besvara herr *Levins* (fp) i kammarens protokoll för den 11 januari intagna fråga, nr 12, och anförde:

Herr talman! Herr Levin har frågat om jag har för avsikt att försöka hejda den allmänna prisutvecklingen genom att verka för ett löne- och vinstutdelningsstopp såsom ett komplement till det nyligen införda prisstoppet.

Mitt svar är att några planer på att införa ett löne- och vinstutdelningsstopp inte föreligger.

Herr LEVIN (fp):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret på frågan. Jag hade väl inte väntat att herr Sträng skulle oreserverat svara jakande på den, men jag hade kanske hoppats att ur svaret ändå kunna utläsa en förståelse för själva kärnpunkten, dvs. behovet av att genom en allmän återhållsamhet dämpa den oroande prisutvecklingen och åstadkomma ett lugnare tempo.

Jag vill, herr talman, icke tillgripa några överord i den här lilla debatten, men även herr Sträng torde vara beredd att hålla med mig om att de stigande priserna har utgjort en svår belastning och att de ter sig bekymmersamma även på längre sikt. Prisstoppet på mat är ett uttryck för den saken. Nu har erfarenheten visat oss att ett prisstopp, isolerat från andra åtgärder, icke är någon ändamålsenlig metod för att hålla prisläget under kontroll eller på önskad nivå mer än en ganska kort period. Medborgarna, som självfallet är lika bekymrade över prisutvecklingen som politiker och fackliga förhandlare, har klart för sig att priskontrollens effekt är just så begränsad som jag nämnde. I känslan av att man har hamnat i en ond cirkel frågar sig därför allt fler om det ändå inte vore värt att pröva en kombination av pris- och lönestopp och självfallet också ett stopp för ökade kapitalinkomster under ett par år, så att vi kan komma in i ett lugnare tempo.

Om ett sådant initiativ togs efter samråd mellan de politiska partierna, de fackliga organisationerna och den ekonomiska expertisen, har jag på känn att flertalet svenskar i dag skulle vara beredda att acceptera att en årlig standardstegring på ett par procent icke är någon rättighet som står skriven i stjärnorna och inte heller emanerar från vare sig gudarna eller regeringen.

Torsdagen den
18 januari 1973

Ang. förläggande av
ett fredsförband
till Arvidsjaur.

Den amerikanske presidentkandidaten Adlai Stevenson sade en gång i en kampanj under 1950-talet att hans avsikt var att tala förnuft med amerikanerna. På samma sätt tror jag det vore skäl att försöka tala förnuft också med det svenska folket, och jag tror att de flesta i själva verket med tillfredsställelse skulle hälsa ett sådant språk från politikernas sida.

Jag är övertygad om att de flesta, bortsett från de verkliga låglönegrupperna, vore beredda att helt eller delvis avstå från lönehöjningar för att stoppa prisstegringar och för att trygga jobben i de svenska företagen, som får svårt att hävda sig mot utländsk konkurrens på både export- och hemmamarknad om kostnaderna fortsätter att stiga. Men det är självklart att det i så fall fordras ett betydande mått av enighet mellan partier och mellan arbetsmarknadens parter, och jag får beklaga att herr Sträng tycks vara, om uttrycket tilläts mig, nästan allergisk mot de förslag om stabiliseringskonferenser som på liberalt håll har väckts under årens lopp. Svaret på frågan i dag bekräftar att herr Sträng inte har ändrat mening och tydligen inte är beredd att tala förnuft med Sveriges folk.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 8 Ang. förläggande av ett fredsförband till Arvidsjaur

Herr försvarsministern ANDERSSON erhöll ordet för att besvara herr *Johanssons* i Holmgården (c) i kammarens protokoll för den 11 januari intagna fråga, nr 13, och anförde:

Herr talman! Herr Johansson i Holmgården har frågat mig om det i propositionsförteckningen upptagna förslaget om "Vissa organisationsfrågor rörande försvaret" inrymmer förslag till nytt fredsförband i Arvidsjaur.

Frågan om ett nytt fredsförband i Arvidsjaur övervägs i samband med ställningstaganden till försvarets fredsorganisationsutrednings senaste betänkande om vissa förändringar av arméns fredsorganisation. Detta betänkande är för närvarande på remiss. Några beslut föreligger alltså ännu inte. Eventuella förslag från regeringens sida avses redovisas i den nämnda propositionen.

Herr JOHANSSON i Holmgården (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka försvarsministern för det svar som han gett på min fråga, som var föranledd av att i den statsverksproposition som vi fick för en vecka sedan inte fanns ett enda ord skrivet om denna sak.

Jag måste säga att jag framför allt på Arvidsjaurbygdens vägnar är besviken över att det inte ens i dag kan ges något besked till människorna där om hur det skall bli i den här frågan. Försvarsministern var uppe i Överkalix i somras. I ett föredrag inför en, antar jag, stor publik fick man – åtminstone enligt radions meddelande -- en rätt klar bild av att fredsförbundet skulle komma att lokaliseras till Arvidsjaur och att besked skulle lämnas snabbt.

Torsdagen den
18 januari 1973

*Om tillgodoseende
av behovet av
lokaliseringsslån och
lokaliseringsbidrag*

Man måste förstå att de som arbetar med den kommunala planeringen i Arvidsjaur – som har nedlagt ett mycket stort arbete för att förbereda och vidta åtgärder för att ta emot dessa fredsförband – är oroad när de inte får något besked och oroad över att alla deras insatser inte skall ge något som helst utbyte.

Men efter statsrådets svar nu kan vi i Arvidsjaur, och resten av Norrbotten, räkna med att under vårens lopp få ett klart besked om huruvida förbandet kommer att förläggas till Arvidsjaur eller inte. Det är i alla fall inte för tidigt att det beskedet ges.

Herr försvarsministern ANDERSSON:

Herr talman! Jag vill bara ge en upplysning: Jag har aldrig i något tal i Norrbotten talat om Arvidsjaurförbandet. Uppgiften i radio var felaktig.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 9 Om tillgodoseende av behovet av lokaliseringsslån och lokaliseringsbidrag

Herr inrikesministern HOLMQVIST erhöll ordet för att besvara herr *Gustavssons* i Alvesta (c) i kammarens protokoll för den 12 januari intagna fråga, nr 21, och anförde:

Herr talman! Herr *Gustavsson* i Alvesta har frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att det nu aktuella behovet av lokaliseringsslån och lokaliseringsbidrag skall tillgodoses.

Undersökningar pågår för närvarande om storleken av de belopp som på grund av ändrade dispositioner i företagen är outnyttjade av den medelsram för beslut om regionalpolitiskt stöd för treårsperioden 1970/71–1972/73 som riksdagen har beslutat om. Först sedan dessa undersökningar slutförts och en uppskattning har gjorts av de ytterligare anspråk på stöd som kan komma att ställas under våren kan regeringen ta ställning till om ytterligare medel behöver anvisas.

Herr GUSTAVSSON i Alvesta (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret.

Jag vill knyta an till den sista meningen i svaret, där statsrådet säger att först sedan en undersökning gjorts kommer regeringen att ta ställning till om ytterligare medel behöver anvisas. Det är väl dock ganska klart redan i dag att ytterligare medel behövs. Anslaget för innevarande budgetår är nämligen redan in-tecknat – vid budgetårets slut hade vi ett uppdämt behov som tog ganska mycket av innevarande års anslag.

Lokaliseringsslån och lokaliseringsbidrag är ett mycket viktigt instrument i regionalpolitiken. Det är därför angeläget att medel ställs till förfogande. Under den höst som gått har intresset för lokaliseringsverksamheten ökat – några relativt stora företag har fått lokaliseringsstöd, och därmed har en ganska stor del av potten tagits i anspråk.

Som jag nämnde i början av mitt anförande tycker jag att det är helt klart att medel behövs, eftersom det egentligen inte finns några medel i

dag. Att medel för dessa ändamål kommer att finnas utnyttjade ifrågasätter jag.

Herr inrikesministern HOLMQVIST:

Herr talman! Vi har sagt tidigare – och det gäller också nu – att inga ansökningar har avvisats på grund av brist på medel. Regeringens avsikt är att följa dessa frågor med uppmärksamhet.

Jag vet inte varifrån herr Gustavssons uppgifter emanerar, men det är tydligt att när det gäller lokaliseringsslånen har vi ungefär 150 miljoner odisponerade. Bidragssidan påverkas i någon mån av hur stort utbildningsstödet blir, eftersom det går under samma anslagspost. Jag håller det emellertid inte för uteslutet att vi, eftersom vissa av de beviljade lånen och bidragen inte kommer att utnyttjas, inte skall behöva begära mer pengar.

För ett par tre år sedan infördes den bestämmelsen att företaget skulle igångsätta investeringarna inom ett år. I sådana fall där man inte har utnyttjat beviljade lån har vi därför möjlighet att använda de pengarna för någonting annat. Det kan inte vara någon mening med att anvisa stora belopp som sedan står odisponerade.

Vi anser det alltså inte påkallat att begära mera medel, om vi inte har någon möjlighet att förbruka dem. För dagen kan jag därför inte säga hur det kommer att bli.

Herr GUSTAVSSON i Alvesta (c):

Herr talman! Det är riktigt att inga ansökningar hittills har avvisats.

Inrikesministern undrade varifrån jag fått mina uppgifter. Jag sitter med i AMS:s lokaliseringsdelegation, som har att ta ställning till dessa frågor. Det ligger faktiskt så till att pengarna i stort sett är slut, om regeringen beviljar de anslag som AMS har föreslagit.

Herr inrikesministern HOLMQVIST:

Herr talman! Jag skall inte fortsätta en tvist om detta; jag har angivit hurdan situationen är, och jag är mycket förvånad över att inte herr Gustavsson i Alvesta är medveten om att det åtminstone på lånesidan finns ett mycket betydande utrymme kvar.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 10 Ang. väntetiderna inom sjukvården

Herr socialministern ASPLING erhöll ordet för att besvara herr *Molins* (fp) i kammarens protokoll för den 11 januari intagna fråga, nr 7, och anförde:

Herr talman! Herr Molin har frågat mig om jag anser att det under åren 1971 och 1972 inträffat sådana förändringar i fråga om väntetiderna inom sjukvården att särskilda åtgärder från samhällets sida är motiverade.

Socialstyrelsen har i hög grad sin uppmärksamhet riktad på frågan hur man skall kunna minska väntetiderna inom sjukvården. Som ett led i

detta arbete infordrar socialstyrelsen fortlöpande vårdplaneringslistor från sjukhusen. Därav framgår att någon ökning av antalet personer som väntar på att bli intagna på sjukhus inte har skett under år 1972. Den slutna sjukvårdens platser har utnyttjats på ett effektivare sätt och ett större antal intagningar har kunnat noteras. Tillgängliga uppgifter visar också att en kontinuerlig ökning av antalet besök i öppen vård hos läkare har ägt rum under senare år.

En rad åtgärder har vidtagits för att få ytterligare förbättringar till stånd. Jag vill här peka på den ökade läkarutbildningen, som väntas leda till en ökning av antalet läkare från ca 11 000 år 1970 till ca 16 000 år 1975. Vid fördelningen av de nya läkartjänsterna sker därvid en prioritering av bl. a. den öppna sjukvården och åldringsvården. Detsamma gäller investeringarna på sjukvårdsområdet, där bl. a. nya läkarstationer och vårdcentraler ges förtur.

Jag vill också erinra om de olika åtgärder för en utbyggnad av den decentraliserade öppna sjukvården i samhällets regi som redovisades i propositionen 104 år 1972. Syftet med dessa åtgärder är att skapa möjligheter till en bättre närhetsservice ute i läkardistriktet i fråga om både allmänläkarvård och viss specialistvård.

Socialstyrelsens pågående utredningsarbete beträffande nivåstruktureringen inom sjukvården är också av stor betydelse i detta sammanhang. Detta arbete kan väntas leda till en effektivare vårdplanering med kortare väntetider. Enligt vad jag inhämtat kommer de första resultaten av utredningsarbetet att redovisas inom den närmaste tiden.

Herr MOLIN (fp):

Herr talman! Jag tackar socialministern för svaret på min fråga.

Jag hade en debatt med socialministern för ungefär ett och ett halvt år sedan om sjukvårdssituationen, speciellt om väntetiderna och hur de hade påverkats av den 1970 genomförda s. k. sjukvårdsreformen – nu har sjukvården inom parentes sagt blivit en tolvkrona. Jag konstaterade då att den genomsnittliga väntetiden inom den öppna sjukvården var 49 dagar. Jag tror att socialministern och jag den gången var eniga om att det var otillfredsställande med denna långa väntetid, och vi skilde oss väl från den debatten med både förhoppningen och övertygelsen att väntetiderna inom den öppna sjukvården skulle komma att minska och att den uppgång som inträffade under år 1970 var en engångsföreteelse.

Vi vet nu att det inte blev på det viset. Den genomsnittliga väntetiden inom den öppna vården var under år 1971 60 dagar. Den har alltså ökat under ett år från 49 till 60 dagar, och jämfört med 1968 har den fördubblats. Människor får i dag vänta två månader i genomsnitt på att över huvud taget komma under behandling i samband med icke akuta åkommor. Väntetiden i slutet av 1960-talet var en månad. Inom vissa specialiteter är situationen särskilt oroväckande. Väntetiden är inom gynekologi 116 dagar, inom medicin 81 dagar.

Det är klart att det här är ett väldigt allvarligt förhållande, som får följd effekter på vårdapparaten över huvud taget. Jag tycker att det är ett misslyckande för samhällets sjukvård när väntetiderna på det här viset successivt ökar.

Torsdagen den
18 januari 1973

*Ang. väntetiderna
inom sjukvården*

Naturligtvis kan man fråga sig vad det är som har orsakat det här. Man kan konstatera att genomströmningshastigheten inom sjukvården inte har ökat, och det är alltså inte den som har lett till de här stockningarna.

I statsrådets svar pekas på några åtgärder. Han talar om den ökade läkarutbildningen och om möjligheterna att decentralisera och förstärka den öppna sjukvården. Det är samma saker som herr Aspling talade om 1971, och det är åtgärder som i och för sig är bra. Men det är väl uppenbart att de inte räcker. Det måste till mera radikala grepp för att människor inom rimlig tid skall komma under behandling vid sjukvårdsinrättningarna. Jag vill fråga herr Aspling: Vilka nya uppslag för att komma till rätta med de långa väntetiderna har herr Aspling i dag? Är herr Aspling förhoppningsfull när det gäller att komma till rätta med dessa väntetider i fortsättningen? Kommer utvecklingen under åren 1970 och 1971 att brytas? Kan man räkna med att vi skall komma tillbaka till de väntetider av mera rimlig karaktär som gällde i slutet av 1960-talet?

Herr socialministern ASPLING:

Herr talman! Jag har haft tillfälle under senare år att föra många debatter i riksdagen om sjukvården, och tiden medger inte att jag under denna korta frågestund tar upp alla de många olika aspekter som det finns anledning att lägga på spörsmål av den här karaktären. Detta är viktiga och seriösa frågor, och jag skall göra några korta kommentarer till vad herr Molin här tog upp.

Självfallet är det inte önskvärt att det råder långa väntetider inom sjukvården. Som jag redan redovisat i svaret har en rad åtgärder också vidtagits för att man skall få förbättringar till stånd. Jag vill särskilt framhålla att socialdepartementets sjukvårdsdelegation, där bl. a. sjukvårdshuvudmännen är representerade, ägnat särskilt strukturfrågorna inom sjukvården mycket stor uppmärksamhet. Vad det här gäller är inte minst att kunna nedbringa väntetiderna. En av delegationen särskilt tillsatt arbetsgrupp har i juni 1972 redovisat grunderna för ett system med enhetligt uppbyggda sjukvårdsplaner som stöd för huvudmännens planering av sjukvårdsorganisationen.

När det gäller att på kort sikt få till stånd en ökning av antalet läkare i underordnad ställning inom specialiteter som för närvarande har brist på läkare vill jag erinra om att Kungl. Maj:t den 1 december 1972 medgivit vissa möjligheter att utbyta allmäntjänstgöring inom allmän kirurgi, allmän medicin och allmän läkarvård mot tjänstgöring inom andra specialiteter. Detta kan också leda till ett ökat intresse på längre sikt för sådana specialiteter.

Som jag nämnde i mitt svar lade vi på riksdagens bord under fjolåret en utomordentligt viktig proposition, och vi hade en debatt för inte så länge sedan kring den propositionen, där ju framför allt huvudpunkten är en fortsatt kraftfull utbyggnad av den öppna decentraliserade sjukvården. Det är en huvudlinje som vi måste följa, och att den kommer att avsätta positiva resultat är jag alldeles övertygad om, herr Molin.

Torsdagen den
18 januari 1973

*Ang. väntetiderna
inom sjukvården*

Herr MOLIN (fp):

Herr talman! Det är riktigt som socialministern säger, att tiden här inte medger att vi har en utförlig debatt om dessa frågor. Jag har ställt min enkla fråga redan på riksdagens första dag, eftersom vi strax före jul förra året fick fram dessa uppgifter, som alltså tydde på att den kraftiga ökning av väntetiderna inom sjukvården, som inträffade från 1969 -1970, fortsatte 1970- 1971. Det finns kanske då inte anledning att så starkt som jag gjorde i debatten 1971 knyta an ökningen av väntetiderna till sjukvårdsreformen. Det finns antagligen mera generella verkningar som förklarar varför människor i dag tvingas vänta i genomsnitt upp till två månader för att få sjukvård, om de inte går till sjukvårdens akutavdelningar.

Att man har en väntetid på 60 dagar leder till orimliga sociala, ekonomiska och mänskliga följder för den enskilde. Då menar jag att det inte är tillräckligt med de i och för sig förnuftiga åtgärderna – att öka tillgången på läkare och att åstadkomma en sådan organisation av sjukvården att man får något slags närsjukvård, vilket vi är ense om – det sade vi också i debatten 1971.

Jag tycker heller inte att det är tillfredsställande att då säga att socialstyrelsen har sin uppmärksamhet riktad på förhållandet. Människorna har rätt att av det ansvariga statsrådet få svar på frågan: Vilka ytterligare åtgärder planerar socialministern för att komma till rätta med de orimligt långa väntetiderna när det gäller öppenvården?

Herr socialministern ASPLING:

Herr talman! När vi diskuterar statistik på det här området, herr Molin, skall man komma ihåg en sak: det sker en icke oväsentligt ökad resurstillförsel till vår svenska sjukvård på många områden. Det bör påpekas att det var flera i såväl öppen som sluten sjukvård som fick vård under år 1972.

Men vi har också en ökad tillströmning, och jag skulle gärna, om tiden medgav det, ta upp de bakomliggande faktorerna. Här spelar inte minst åldersstrukturen, åldersförändringarna i vår befolkning en väsentlig roll.

När det gäller den slutna sjukvården har, som jag anfört i mitt svar, någon ökning av antalet personer som väntar på att bli intagna på sjukhus inte ägt rum från 1971 till 1972. Samtidigt har emellertid antalet intagna patienter vid sjukhusen ökat. Jag betonar det igen. Det innebär således att en ökad efterfrågan på slutna vård har kunnat tillgodoses med oförändrade väntetider. Det är naturligtvis också viktigt att komma ihåg akutsjukvården och människor som är i trängande behov av sjukvård. Här är resurserna sådana att vi kan klara de uppgifterna.

Låt mig tillägga att vi på litet längre sikt självfallet genom den öppna sjukvårdens utbyggnad kommer att tillföra sjukvården ökade möjligheter till insatser som uppenbart behövs för att möta en stigande efterfrågan på sjukvård. Det är den öppna vården som måste ställas i förgrunden.

Herr MOLIN (fp):

Herr talman! Det är naturligtvis som socialministern säger, att det finns ett antal objektiva faktorer som förklarar den här förändringen,

Torsdagen den
18 januari 1973

*Om ändrade regler
rörande återbetal-
ningsskyldigheten
för bidrag från
allmänna arvs-
fonden*

t. ex. den ändrade åldersstrukturen inom befolkningen. Men detta eliminerar ju inte det faktum att här föreligger orimligt långa väntetider och att socialministern dess värre inte har kunnat peka på några ytterligare uppslag som gör att man kan vara optimistisk inför framtiden.

Herr socialministern ASPLING:

Herr talman! Det är klart att det inte finns någon patentlösning — det måste herr Molin veta — utan det är ju fråga om en rad åtgärder som skall sättas in på ett flertal områden. Detta är vi i hög grad sysselsatta med -- herr Molin måste komma ihåg det.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 11 Om ändrade regler rörande återbetalningsskyldigheten för bidrag från allmänna arvsfonden

Herr socialministern ASPLING erhöll ordet för att besvara herr Wirténs (fp) i kammarrens protokoll för den 12 januari intagna fråga, nr 18, och anförde:

Herr talman! Herr Wirtén har frågat om jag är beredd att ompröva bestämmelserna angående återbetalningsskyldigheten för bidrag från allmänna arvsfonden till lokaler och inventarier för ungdomsverksamhet, så att de vid verksamhetsförändringar inte får negativa effekter för berörda organisationer.

Enligt bestämmelserna om bidrag ur arvsfonden skall den som beviljats bidrag förbinda sig att, om den verksamhet som avses med bidraget läggs ned eller väsentligen inskränks, återbetala bidraget eller så stor del därav som Kungl. Maj:t bestämmer.

I fråga om bidrag till lokaler tillämpas — i enlighet med numera gällande praxis — en avskrivningstid på i regel 30 år. För bidrag till inventarier tillämpas en avskrivningstid på 10 år. Oftast sker en avrundning neråt av det belopp som med en strikt tillämpning av reglerna skulle ha återbetalats. Skulle särskilda skäl finnas för en ytterligare reducering kan sådan medges.

Fråga om återbetalning uppkommer ofta i samband med försäljning av en fastighet och verksamhetens överflyttande till annan lokal. Bidrag kan då erhållas för verksamheten i den nya lokalen.

Enligt min mening visar erfarenheterna från handläggningen av arvsfondsärendena att de tillämpade reglerna är skäliga.

Herr WIRTÉN (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka socialministern för svaret på min fråga.

Inledningsvis vill jag också gärna uttrycka min uppskattning av den värdefulla hjälp som olika huvudmän för barn- och ungdomsverksamheten får genom arvsfondens resurser. Men under senare år har jag med jämna mellanrum blivit tillfrågad av aktiva föreningsledare, om inte de regler som tillämpas för återbetalning av bidrag från arvsfonden vid

Torsdagen den
18 januari 1973

*Om ändrade regler
rörande återbetal-
ningsskyldigheten
för bidrag från
allmänna arvs-
fonden*

verksamhetsförändringar är något felaktiga. Ett uppmärksammat fall i min hemkommun förra året gav mig så impulsen att ta upp frågan här i riksdagen.

Först och främst kan man diskutera om det är riktigt att tala om bidrag. Snarare är det fråga om ränte- och amorteringsfria lån, som efterskänks under förutsättning att ingen verksamhetsförändring inträffar under den avskrivningstid som Kungl. Maj:t bestämmer och som finns preciserad i svaret på min fråga. Nu vet vi att slitaget på såväl fast inredning som inventarier i ungdomslokaler är kolossalt stort. Detta tillsammans med att ungdomsverksamhet ofta karakteriseras av snabba förändringar gör att huvudmännen med ganska fåta intervaller tvingas att reparera, bygga om och skaffa nya inventarier. Det konkreta exempel som jag har i tankarna är just ett sådant som enligt vad socialministern säger i svaret ofta föranleder diskussioner. Det gäller en förening som sålde sin fastighet för s. k. sanering av stadskärnan och som samtidigt uppförde en ny fastighet för sin verksamhet. Vid tiden för förflyttningen var ungdomslokalernas inventarier totalt slut och utrangerades. Självfallet var också den fasta inredning som fanns omöjlig att tillvarata och hade heller inget saluvärde.

Nu förelåg emellertid den besvärande omständigheten att arvsfondsmedel hade utgått till föreningen i två omgångar med tillsammans 27 000 kronor. Utbetalningarna skedde åren 1952 och 1959, och föreningen flyttade in i den nya fastigheten 1967. Verksamheten fortsätter alltså i samma omfattning som tidigare men i nya lokaler. I det taget presenteras föreningen ett återbetalningskrav på 15 000 kronor att betalas under 1973. Föreningen måste således nu skaffa fram dessa pengar antingen genom insamlingar eller genom banklån, för att kunna betala tillbaka det s. k. bidrag man fått för lokalförbättringar och för inventarier som vid flyttningen var utan värde.

Jag tycker att mera generösa avskrivningsregler bör tillämpas vid sådana här tillfällen.

Socialministern säger i sitt svar att de tillämpade reglerna är skäliga. Jag delar inte den uppfattningen utan menar att det är nödvändigt att få en liberalisering till stånd i sådana fall som jag här har redovisat. Annars blir resultatet för många föreningar ganska orimligt vid en förändring av verksamheten. Jag tycker således att min fråga kvarstår: Är det inte skäligt att ompröva reglerna?

Herr socialministern ASPLING:

Herr talman! Frågan om regler för avskrivning av statliga bidrag som beviljats för byggnadsändamål har behandlats av 1967 års riksdag, och den av riksdagen sålunda ganska nyligen godtagna avskrivningstiden har ansetts böra tillämpas även när det gäller bidrag från allmänna arvsfonden.

Man skall också komma ihåg att det inte så sällan visar sig att fastighet, till vilken medel beviljats ur allmänna arvsfonden, vid försäljning har stigit avsevärt i värde. Jag har tillfälle att bokstavligen varje vecka behandla ärenden av detta slag, och mitt allmänna intryck – det må vara subjektivt eller inte -- är att vi försöker att så långt möjligt behandla alla sådana här ärenden mycket liberalt.

Torsdagen den
18 januari 1973

*Ang. godtagande
av pass som
legitimation*

Herr Wirtén har här tagit upp ett lokalt, enskilt ärende, och jag skall inte gå närmare in på det. Men min personliga uppfattning är att vi i detta fall har tillämpat en liberal princip. Om jag inte missminner mig fick också den organisation det gäller år 1968 ett anslag på ca 100 000 kronor i samband med att man flyttade in i de nya lokalerna. Det är väl också ett tecken på att vi har behandlat denna organisation positivt och på det sätt som vi har ansett vara skäligt.

Herr WIRTÉN (fp):

Herr talman! Det är helt riktigt att föreningen i fråga fick 100 000 kronor när den skaffade sig sin nya fastighet. Men i de fall då man avser att återkräva pengar för tidigare erhållna medel från arvsfonden tycker jag att man borde reglera detta vid utbetalningen av de nya medlen. Så skedde alltså inte i detta fall, och föreningen råkade i en besvärlig situation senare, då man i god tro ansåg att man kunde betrakta det som gällde den tidigare fastigheten som ett avslutat kapitel. I stället fick man en faktura på ett för en ideell organisation betydande belopp.

Jag har förstäelse för att omprövningar av fastställda regler inte kan företas alltför ofta. Statsrådet säger nu att reglerna inte är mer än fem år gamla. Men med tanke på de fall jag har hört talas om tycker jag att det ändå finns skäl att fortsätta att arbeta för ändring av avskrivningsreglerna vid verksamhetsförändringar.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 12 Ang. godtagande av pass som legitimation

Herr justitieministern GEIJER erhöll ordet för att besvara fru Fränkels (fp) i kammarens protokoll för den 12 januari intagna fråga, nr 15, och anförde:

Herr talman! Fru Fränkel har frågat mig, om jag är villig att vidta åtgärder så att svenska pass även inom landet godtas som fullvärdig legitimation.

Utöver sin huvudfunktion att tjäna som resedokument har passet sedan lång tid även fyllt uppgiften som legitimationshandling. En motsvarande dubbelfunktion har också körkortet haft. Därutöver finns det en mängd andra legitimationshandlingar av olika slag, t. ex. försäkringsbesked, postens och bankernas legitimationskort, presskort och tjänstekort. En del av dessa är utfärdade av offentliga organ, andra av privata företag eller organisationer. På senare år har bl. a. tillkommit det av AB ID-kort utfärdade identitetskortet. Det nya körkortet kommer att framställas med samma teknik som detta kort.

När det gäller legitimationshandlingar träder givetvis säkerhetsaspekterna i förgrunden. Det gäller bl. a. att skapa ett system som så långt det är möjligt garanterar att handlingen utfärdas för rätt person. Vidare bör handlingen i möjligaste mån vara skyddad mot förfalskning, sedan den har utfärdats. I båda dessa hänseenden fyller passet tämligen högt ställda säkerhetskrav. Att så är fallet framgår inte minst av det förhållandet att

Torsdagen den
18 januari 1973*Ang. godtagande
av pass som
legitimation .*

passet ofta nämns som det lämpligaste bevismedlet när det gäller att styrka identiteten på den som vill ha en legitimationshandling av annan typ.

I samband med att giltighetstiden för pass den 1 april 1971 förlängdes till tio år togs ett nytt passformulär i bruk. Detta formulär erbjuder ett väsentligt bättre skydd mot förfalskning än det tidigare. 1972 års riksdag fattade vidare ett principbeslut om övergång till ett nytt system för handläggning av passärenden. Vid det systemarbete som måste föregå genomförandet av denna reform kommer säkerhetsaspekterna givetvis att ägnas stor uppmärksamhet.

Eftersom ändamålet och intresset bakom ett krav på bevis om identitet kan variera mycket starkt från fall till fall torde det emellertid knappast vara möjligt att ställa upp några generella regler för hur legitimation skall ske. Vad nu sagts gäller i synnerhet i de fall då ett misstag beträffande identiteten kan leda till att en anställd blir ersättningskyldig eller ådrar sig annat personligt ansvar. Mot denna bakgrund torde det inte kunna ifrågakomma att försöka lösa frågan genom lagstiftning.

Fru FRÆNKEL (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka justitieministern för svaret på min fråga. Helt kategoriskt tyder jag svaret så att några åtgärder inte skulle behöva vidtas för att passet skall utgöra en fullgod legitimationshandling. Då uppstår frågan hur man skall få svenska folket och olika verk att acceptera passet som legitimationshandling.

Orsaken till min fråga är att bankerna från och med den 1 februari inte längre godtar pass som legitimationshandling utan kräver särskilda ID-kort. I tidningarna har man skymtat notiser om att också posten kommer att kräva detsamma. Svenska folket har svårt att förstå att passet, som alltid varit en säker handling för att bevisa vem man är, nu inte längre skall godtas som legitimation. Man kan resa världen runt och överallt få ut hur mycket pengar som helst med hjälp av sitt pass, men fr. o. m. den 1 februari kan man inte ens få ut 100 kronor i en svensk bank.

Det har nu visat sig att kontrollen av dem som söker ID-kort på sina håll inte varit fullgod och att ID-korten därigenom kunnat förfalskas. Detta är ett argument för att även de *gamla* passen skulle kunna utgöra en fullgod legitimation. I sitt svar säger ju justitieministern att de nya passen vida överträffar ID-korten som skydd mot förfalskning.

Vad en privat bank bestämmer i fråga om legitimation kan vi inte göra något åt, men det är en annan sak när det gäller postens och övriga statliga verks bestämmelser. I det senaste numret av *Kassanytt*, som utkom den 16 januari, alltså efter det att jag ställde min fråga, står det att poststyrelsen för närvarande inte har för avsikt att ändra legitimationsbestämmelserna vid utbetalning. Längre ner talas om att bankerna kommer att förse sina checkkontoinnehavare med särskild legitimation, varpå man skriver: Till frågan om vilka konsekvenser detta kan få för postens del skall vi återkomma senare.

Av det svar justitieministern här givit skulle jag vilja dra den slutsatsen att man i statliga verk inte kan neka att godtaga pass som legitimation.

Torsdagen den
18 januari 1973

*Ang. utbildningen
vid de filosofiska
fakulteterna*

Herr justitieministern GEIJER:

Herr talman! Såvitt jag har kunnat se av de uppgifter jag inskaffat om detta är det affärsbankerna som beträffande checkerna inte godtar pass som legitimation utan uppställt vissa nya krav. När det gäller andra affärstransaktioner i affärsbankerna förefaller det som om man godtar passet. Som fru Frænkel också sade vet vi ännu inte vilken ställning posten kommer att inta per den 1 juli. Som jag antydde hör det till bilden att man håller på att se över passen, och det kan väl då inte uteslutas att passen i vissa avseenden kommer att förbättras. Frågan kan då komma i ett annat läge. För dagen har man knappast möjlighet att ta upp frågan till behandling med berörda parter.

Fru FRÆNKEL (fp):

Herr talman! Bankerna arbetar faktiskt inte så. Det är riktigt att de första direktiven från bankerna gällde just checkerna, men bankerna delar ut meddelanden, där det heter att bankerna inte i något fall godtar annan legitimationshandling än ID-kort. En pensionär har ringt mig och omtalat att han inte har något checkkonto men att han använder banken för andra syften. Han upplystes då om att banken inte skulle komma att godta hans pass som legitimationshandling fr. o. m. den 1 februari.

Har man inte checkkonto, betalar inte banken ID-kort, utan man får betala det själv med 11 kronor plus kostnaden för fotografering. Pensionären tyckte det var mycket besvärligt och frågade om inte det här var en oerhörd byråkratisering. Jag svarade ungefär som justitieministern om en privatbank osv. Detta kunde accepteras men inte att posten skulle införa samma bestämmelser.

Vi hoppas att det inte blir sådana bestämmelser i postverket eller andra statliga verk.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 13 Ang. utbildningen vid de filosofiska fakulteterna

Herr statsrådet MOBERG erhöll ordet för att besvara herr *Molins* (fp) i kammarens protokoll för den 11 januari intagna fråga, nr 8, och anförde:

Herr talman! Herr Molin har frågat mig om jag avser att utnyttja riksdagens bemyndigande att generellt eller lokalt upphäva 31 § kungörelsen om utbildning vid de filosofiska fakulteterna.

Svaret är: Inte för närvarande.

Herr MOLIN (fp):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Moberg för det korta och klara beskedet.

Bakgrunden till min fråga är ju att föregående år väcktes med viss uppmärksamhet — motioner om förändringar av det s. k. PUKAS-systemet vid universiteten. En av huvudfrågorna i motionerna gällde 31 §, dvs. avstängningsparagrafen. Den kritiserades från olika utgångspunkter, och

man ville att den skulle upphävas.

Med anledning av motionerna samlade sig utbildningsutskottet till ett uttalande som innebar, att riksdagen borde bemyndiga Kungl. Maj:t att generellt upphäva paragrafen eller på försök medge lokal dispens från dess tillämpning, om inte ett liggande UKÄ-förslag skulle få önskad effekt.

Nu vet alltså både utbildningsutskottet och riksdagen hur framgångsrikt detta uttalande blev. Jag får säga att jag i och för sig inte är särskilt förvånad. Jag hade knappast väntat mig något annat. Riksdagen har haft svårigheter att få sina intentioner förverkligade när det gäller utbildningsdepartementets verksamhet på senare år. Men det är inte för riksdagsledamöterna den här frågan är så intressant utan för de studerande. Jag tycker att de argument kvarstår som fanns förra året för att i varje fall ge möjlighet att upphäva dessa bestämmelser.

De studerande är att beklaga efter herr Mobergs besked i dag.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 14 Om ökat återbruk av papper m. m. inom avfallshanteringen

Herr jordbruksministern BENGTTSSON erhöll ordet för att besvara fröken Eliassons (c) i kammarens protokoll för den 11 januari intagna fråga, nr 1, och anförde:

Herr talman! Fröken Eliasson har frågat mig vilka åtgärder jag planerar vidta för att främja en ur både miljömässiga och ekonomiska synpunkter önskvärd utveckling i fråga om återbruk av papper m. m. inom avfallshanteringen.

Viss återanvändning sker redan i dag, främst beträffande papper, olja och metaller. Såväl naturvårdsverket som Svenska kommunförbundet arbetar med återvinningsfrågorna. Statsbidrag utgår till anläggningar för bl. a. återvinning av avfallsolja. Inom ramen för avfallsforskningen utvecklas metoder för återvinning av skilda ämnen.

Återbruk är inte bara en fråga om miljövård utan också och väsentligast en fråga om hushållning med begränsade naturresurser. Jag anser därför att återbruksfrågorna måste ägnas stor uppmärksamhet.

Fröken ELIASSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka jordbruksministern för svaret på min fråga.

Vad miljövårdsforskningen på avfallsområdet beträffar förefaller den främst vara inriktad på att omhänderta speciella typer av avfall, t. ex. kemiskt avfall, och då i all synnerhet avfall från industrin, och vidare att utveckla kommunernas reningssystem. Men när det gäller de mera gängse förekommande avfallstyperna, bl. a. från hushållen, och förutsättningarna över huvud taget för att få till stånd en tidig fränskiljning av avfall och ett ökat återbruk, framstår detta som ett i stor utsträckning försummat område.

Naturligtvis kan man hävda att det främst är en angelägenhet för

Nr 6

Torsdagen den
18 januari 1973

*Om ökat återbruk
av papper m. m.
inom avfalls-
hanteringen*

Torsdagen den
18 januari 1973

*Om ökat återbruk
av papper m. m.
inom avfalls-
hanteringen*

industrin att försöka exploatera de råvarutillgångar som avfallet utgör, men det är också i högsta grad en miljövårdsfråga.

Är statsrådet av den uppfattningen att forskningen för närvarande i tillräcklig utsträckning gripit sig an just denna del av avfallsproblemen? Den omedelbara anledningen till min fråga är det uppmärksammade experiment som pågår med sortering av hushållsavfall i Örebro. Där har man till att börja med i ett bostadsområde med 2 500 invånare, Vivallaområdet, sorterat bort papper och glas från de övriga soporna. Jag vill fråga statsrådet om statsrådet har haft tillfälle att ta del av och värdera försöksverksamheten i Örebro. Och överväger man några speciella åtgärder från departementets eller naturvårdsverkets sida för att stimulera andra kommuner att pröva sig fram på liknande vägar?

Som ett exempel på vilka avfallsmängder som är aktuella från hushållen vill jag nämna några siffror från Stockholm. Gatukontoret undersöker här för närvarande möjligheten att inleda försök med avfallssortering. I Stockholmshushållens avfall svarar papper numera för ungefär 125 000 ton eller hälften av avfallet, glas för 19 000 ton och metaller för 18 000 ton om året. Kostnaderna för sedvanliga typer av avfallshantering, som gatukontoret beräknar rör sig om mellan 50 och 100 kronor per ton, förtjänar att jämföras med det ekonomiska utfallet av försöksverksamheten i Örebro. Där har faktiskt det pris som bostadsstiftelsen fått för bortsorterat glas och papper vid försäljning till industrin motsvarat hanteringskostnaderna.

Jag ber att få tacka statsrådet för att han uttryckte ett så starkt intresse för det här området. Jag är glad över att man ingalunda tycks vara passiv från departementets eller naturvårdsverkets sida. Även om man får erkänna att det finns ett lovvärt intresse hos många kommuner och industriföretag att ge sig i kast med problemen så fordras det ökade insatser från samhällets sida för att få till stånd en önskvärd utveckling på avfallsområdet.

Herr jordbruksministern BENGTTSSON:

Herr talman! Jag följer med mycket stort intresse de försök som man har inlett i Örebro, och jag tror att resultatet därav skall bli till stor nytta och glädje. Nu har man också i Malmö startat sådan försöksverksamhet, och man planerar liknande i Jönköping och Göteborg. Kommunerna har visat ett stort intresse för den här verksamheten. Man har t. o. m. bildat en stiftelse, där Kommunförbundet ingår, och det syftar inte bara till att minska sopmängden utan också till återanvändning av det som går att återanvända.

Där finns en hel rad tekniska problem som måste lösas, och naturvårdsverket ägnar självfallet stort intresse åt denna fråga.

Med anledning av fröken Eliassons fråga om forskningen om hushållsavfallet vill jag säga att av de forskningsanslag som lämnas från naturvårdsverket är det flera forskningsprojekt som tar sikte på hushållsavfallet och dess återanvändning. Men jag erkänner att det är först under de senaste åren som intresset för denna verksamhet har vaknat. Vi har alltså inte kommit så långt som vi önskar, men jag tror att man är på rätt väg. Alla inser nödvändigheten av att det görs någonting på detta område.

Överläggningen var härmed slutad.

Torsdagen den
18 januari 1973

*Ang. utredning av
problemen vid
kalhuggning av
skogsmark*

Herr jordbruksministern BENGSSON erhöll ordet för att besvara herr *Westbergs* i Ljusdal (fp) i kammarens protokoll för den 12 januari intagna fråga, nr 16, och anförde:

Herr talman! Herr Westberg i Ljusdal har frågat om jag anser att problem förknippade med kalhuggning av skogsmark är av sådan vikt, att en parlamentarisk kommitté bör arbeta med dem i stället för den begränsade arbetsgrupp, som för närvarande sysslar med frågan.

I den av herr Westberg nämnda arbetsgruppen ingår representanter från jordbruksdepartementet, arbetsmarknadsstyrelsen, skogsstyrelsen och naturvårdsverket. Gruppen som har i uppgift att studera omfattningen och verkningarna av kalhuggning av skogsmark får givetvis anlita utomstående expertis.

När arbetsgruppen lämnat sin rapport får man ta ställning till om ytterligare initiativ behöver tas. Jag räknar med att vi då också har fått skogspolitiska utredningens förslag om den framtida skogspolitiken.

Jag anser därför inte det vara erforderligt att för närvarande tillsätta en parlamentarisk kommitté.

Herr WESTBERG i Ljusdal (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka jordbruksministern för svaret på min enkla fråga.

Vi är säkerligen överens om att det spörsmål det här gäller är av mycket stort allmänt intresse. Kalhuggningsproblematiken berör hela landets skogsmark, och vi vet att skogen är en för vårt land livsviktig naturtillgång, som vi ovillkorligen måste hushålla med på ett riktigt sätt. Detta är ett intresse inte minst ur skogsnäringens synpunkt. Skogen är ju för övrigt en av de få förnybara naturtillgångar som vi har.

Men frågan har också andra aspekter. Kalhyggena påverkar i hög grad miljön och har verkningar på lång sikt. Säkerligen har de också stor betydelse för det ekologiska systemet. Visserligen är kunskapen om ekologiska system för närvarande klart otillräcklig, men det torde dock vara helt odiskutabelt att kalhuggning av stora sammanhängande ytor påverkar det ekologiska skeendet och får följder som är svåra att överblicka.

Det är här fråga om en problematik, som berör väldigt många människor och intresserar ännu flera. Det måste därför anses otillfredsställande, att den utredning det här är fråga om anförtrotts en kommitté med den begränsade sammansättning som departementets arbetsgrupp har. Visserligen är det sant att det där finns experter, som jordbruksministern har uppgett här. Vi har också en men dock bara en, politiker i utredningen. De frågor som det här gäller nödvändiggör enligt min mening politiska värderingar och bedömningar, och det är därför angeläget att en parlamentariskt sammansatt kommitté får tillfälle att ägna sig åt dem. Detta är viktigt också ur den synpunkten att de politiska partierna genom sina representanter får tillfälle att så långt möjligt tränga in i den problematik som det här gäller att ta ställning till.

Nu noterar jag med viss tillfredsställelse att jordbruksministern lämnar

Torsdagen den
18 januari 1973

Ang. skolans engagemang i namninsamlingen för fred i Vietnam

dörren öppen i detta avseende. Han säger att man senare får ta ställning till om ytterligare initiativ behöver tas. Jag skulle gärna se att man därvidlag inte dröjer utan så snart som möjligt tillsätter en parlamentarisk utredning. Frågorna är av sådan vikt och av sådant allmänt intresse att det är klart motiverat redan nu.

Herr jordbruksministern BENGTTSSON:

Herr talman! Jag har ju själv en viss erfarenhet av utredningsarbete med parlamentariska kommittéer, och mig veterligt har någon parlamentarisk utredning aldrig uträttat några stordåd innan den haft ett sakmaterial som experter plockat fram. Det gäller väl ändå inte att nu göra politiska bedömningar och värderingar när vi skall försöka få fram ekologiska effekter av kalhuggning och alla de frågor som vi vill ha svar på i det sammanhanget.

Jag håller fast vid att det lämpligaste är att vi nu först får fram faktamaterialet. Sedan får vi som politiker ta itu med det och se vilka åtgärder som skall vidtagas på det politiska planet. Jag tror att det är det riktiga sättet att angripa denna fråga.

Det är riktigt att många är intresserade av denna fråga och att den berör många, men jag kan inte inse att allmänheten kan få så många informationer genom att man väljer in sju eller åtta politiker i en kommitté. Inte heller de har något att redovisa innan de är färdiga med sitt arbete. Så vi lugnar oss väl tills departementsgruppen är färdig med sin rapport. Sedan skall vi nog se till att politikerna kommer i arbete.

Herr WESTBERG i Ljusdal (fp):

Herr talman! Det brukar väl aldrig vara så att parlamentarikerna arbetar utan tillgång till experter. Det brukar ju höra till ordningen att man har tillgång till sådana. Sedan vet vi också att naturvårdsverkets referensgrupp med experter från skogsstyrelsen, domänverket och skogsindustrin samt med en rad forskare från skogshögskolan kommer att framlägga en dokumentsamling med en faktasammanställning om skogsbruket och naturvården redan om ett par månader. Där bör det finnas tillgång till en god del av det faktamaterial som denna parlamentariska utredning skulle behöva. Därför menar jag att man relativt snart bör gå till handling.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 16 Ang. skolans engagemang i namninsamlingen för fred i Vietnam

Herr utbildningsministern CARLSSON erhöll ordet för att besvara herr *Strindbergs* (m) i kammarens protokoll för den 11 januari intagna fråga, nr 4, och anförde:

Herr talman! Herr Strindberg har frågat mig, om jag anser det vara lämpligt att skolan ... t. o. m. på grundskolenivå engagerar sig i namninsamlingen för fred i Vietnam med tanke på att man då delvis riktar sig till minderåriga elever utan erforderlig insikt om upporets

Torsdagen den
18 januari 1973

Ang. skolans engagemang i namninsamlingen för fred i Vietnam

bakgrund och syfte.

Det ankommer på de kommunala skolledningarna att själva fatta beslut om engagemang i den namninsamling för fred i Vietnam som alla i riksdagen företrädde partier står bakom. För min del upplever jag ett sådant engagemang som naturligt, och jag utgår från att namninsamlingen -- här som i andra fall - sker på ett sätt som stämmer överens med dess syfte.

Herr STRINDBERG (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka utbildningsministern för svaret på min fråga.

Den namninsamling som det här gäller har ett mycket allvarligt syfte: att det äntligen skall bli fred i Vietnam, och glädjande nog ser det ut som om vi nu kan hoppas på det.

Utbildningsministern säger i sitt svar att han utgår från att namninsamlingen -- här som i andra fall -- sker på ett sätt som stämmer överens med insamlingens syfte. Vi vet väl vid det här laget att så tyvärr inte alltid har varit fallet, tvärtom. Diverse händelser efter det att partiledarna enades om namninsamlingen gör att det finns uppenbar risk för att dess eventuella effekter förtas. Insamlingens värde förringas, om man vet att barn även i mycket låg ålder skrivit på i stor utsträckning, barn som inte kan ha någon som helst uppfattning om vad som nu egentligen pågår i Vietnam. Det har t. o. m. berättats från vissa skolor att det har varit tävling mellan eleverna om vilka som har kunnat skriva på flesta antalet listor. Detta drar delvis ett löje över den insamling som pågått på sina håll i skolorna.

Så har vi, herr talman, det andra problemet. Det har varit en kraftig reaktion redan från första stund från föräldrar, lärare och elever främst mot att grundskolan kom med i insamlingen. Här borde enligt mitt förmenande, trots att jag gärna slår vakt om den kommunala självbestämmanderätten, getts klara direktiv från de ansvariga myndigheterna. Om nu skolan över huvud taget skulle engageras i den här insamlingen, så borde under inga förhållanden grundskoleelever kommit med i bilden. Det har skötts bra på sina håll, men låt mig ge ett par exempel från mitt eget län.

I Norrköping berörs ej grundskolan, i Linköping är högstadiet med, i Finspång högstadiet, i Valdemarsvik har inga som helst direktiv lämnats om att de lägre stadierna inte skall vara med i insamlingen.

Man har, herr talman, från föräldraorganisationer och i olika sammanhang gjort allt för att komma till rätta med det allvarliga problem som vi har inom skolan i dag och som kallas mobbing. Så öppnas skolan för en insamling av en art som direkt inbjuder till mobbing. I dag sammanträder exempelvis Stockholms skoldirektion för att ytterligare diskutera förhållandena i samband med insamlingen och de anmälningar som inkommit angående mobbing. Så får det naturligtvis inte vara.

Jag anser, herr utbildningsminister, att det hade funnits anledning att från ansvarigt håll på ett mycket tidigt stadium, när reaktionen kom, gripa in och se till att sådana här saker absolut icke fick inträffa inom skolans värld. Det undergräver direkt det arbete som man på lokalt håll försöker klara av.

Torsdagen den
18 januari 1973

Ang. skolans engagemang i namninsamlingen för fred i Vietnam

Herr utbildningsministern CARLSSON:

Herr talman! Opinionen i Vietnamfrågan har till stor del väckts och drivits av unga människor, t. o. m. skolungdom, men de stora manifestationerna år 1972 visar att medvetenheten nu finns hos alla ålders- och samhällsgrupper. Vi har den senaste tiden fått många bevis på hur starkt engagerade människorna är i Vietnamfrågan och hur djupt oroade och kränkta de är över de övergrepp som drabbat det vietnamesiska folket.

Jag kan, herr talman, inte undgå att förvånas över en sak. När moderaterna talar om Vietnam då verkar det inte främst vara medkänsla med napalmens offer man uttrycker, inte upprördhet över bombningarna av skolor och sjukhus, inte oro över de framtida effekterna på människor och miljö av den kemiska krigföring som USA använder, inte avsky för den mentalitet som tillåter sig att trots upprepade löften om fred sätta in världshistoriens tyngsta bombangrepp mot ett redan sönderbombat land, mot ett litet och fattigt folk, som aldrig begärt annat än rätten att självt få bestämma sin framtid.

Nej, "efter i bästa fall en återhållsam reverens för namninsamlingens innebörd och syfte ägnar man all upprördhet och allt känslöengagemang inte åt Vietnamkriget utan åt möjligheten att några skriver på flera listor, att några skriver andras namn, att några utsätts för eller utsätter andra för otillbörliga påtryckningar". Den här formuleringen, herr talman, är inte min. Den är ett citat ur Sveriges största borgerliga morgontidning, som härförleden fann sig föranlåten att i en starkt engagerad ledare ta avstånd från vad man betecknade som "en oanständig trafik" från moderaternas sida.

I dag lär vi passera siffran 1 miljon underskrifter. Jag är övertygad om att det är med varsamhet och omtanke som dessa har kommit till. Jag tror att drivkraften är upprördhet över bombningarna. Låt oss verka för riktiga och värdiga former för insamlingen, men låt oss visa respekt för människornas allvar i denna fråga, och låt framför allt inte formalidebatten få ta överhanden och skymma kravet på fred i Vietnam.

Herr STRINDBERG (m):

Herr talman! Jag skall inte på något sätt gå in i någon debatt med utbildningsministern om hans sätt att försöka förringa moderata samlingspartiets insatser och uppfattning i det här sammanhanget. Vad min fråga avser är principen: om barn som icke har erforderlig insikt om vad saken gäller skall vara med. Jag pekade också på de uppenbara riskerna för mobbing, men jag tänker däremot inte föra över debatten på ett helt annat område.

Jag vill gärna säga till utbildningsministern att jag personligen är utomordentligt glad över det engagemang som ungdomarna i dag har, men jag tycker att man här har vänt sig till för låga åldersklasser och att just det förhållandet att, som utbildningsministern säger, vi skall visa respekt för insamlingen gör att den också måste ske under värdiga former.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 17 Ang. indragning av TV-sändningarna i vissa regionaldistrikt

Nr 6

Torsdagen den
18 januari 1973

*Ang. indragning av
TV-sändningarna i
vissa regional-
distrikt*

Herr utbildningsministern CARLSSON erhöll ordet för att besvara herr *Söderströms* (m) i kammarens protokoll för den 12 januari intagna fråga, nr 17, och anförde:

Herr talman! Herr Söderström har frågat mig om det enligt min mening är lämpligt att dra in de av allmänheten med stort intresse mottagna TV-sändningarna i vissa regionaldistrikt.

Enligt vad jag har erfarit planerar Sveriges Radio att under nästa budgetår fortsätta de hittills som försöksverksamhet bedrivna nyhets-sändningarna i TV för Norrlandsregionerna samt Södra och Västra regionerna. För återstående regioner planerar Sveriges Radio ett gemensamt nyhetsprogram i stället för de nuvarande försökssändningarna. Övergången till mera permanenta regionala nyhetsprogram i dessa regioner skall enligt Sveriges Radios planer ske under budgetåret 1974/75. De här aktuella omdispositionerna av de regionala TV-sändningarna är av sådan natur att det ankommer på Sveriges Radio att besluta därom.

Herr SÖDERSTRÖM (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret på min fråga. Den aviserade satsningen på regional TV som Sveriges Radio tänker göra har naturligt nog emottagits positivt inom de berörda områdena, där man haft stora förväntningar på de här programmen. Omfattande förberedelser har gjorts lokalt. Bl. a. har viss personal avdelats och fått specialutbildning för ändamålet. Vad exempelvis Norrköping beträffar har försökssändningar där skett under hösten 1972, då nio olika program har sänts. Nu avbryts såväl utbildning som sändningar, och den avdelade personalen får återgå till annan verksamhet.

Det beslut som nu offentliggjorts innebär att Norrköping får vänta på att det nya radiohuset blir klart någon gång efter nästa budgetårs slut eller det därpå följande budgetårets början den 1 juli 1974. Därtill kommer att det även synes vara oklart om televerkets distributionsnät skall hinna bli klart till den tidpunkten. Sker inte det uppskjuts starten ytterligare.

Det är beklagligt att sändningarna inte kan fortsätta, eftersom allmänheten bibringats uppfattningen att den skulle få ett regionalt program av typen Östnytt. Vi får nu nöja oss med att komma med i "Riksblandningskollektivet", där de regionala aspekterna skall tillvaratas. Eftersom även Stockholm, Örebro, Karlstad, Visby och Växjö skall ingå i den gruppen är det väl knappast förmätet att tro att den regionala karaktären blir synnerligen riksbetonad – i varje fall om man jämför med de fyra distrikt som helt kommer att ägna sig åt regionala program, dvs. Nordnytt, Mittnytt, Västnytt och Sydnytt. De områden som kommer att omfattas av Riksblandning kommer att beröra minst halva Sveriges befolkning.

Jag har förståelse för att ekonomin kan lägga hinder i vägen för en snabbare utbyggnad, men målsättningen för Sveriges Radios långsiktiga

program borde ekonomiskt vara så underbyggd att den kan förverkligas även om svängningarna i konjunkturen tenderar att bli stora.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 18 Ang. religionsundervisningen i grundskolan

Herr utbildningsministern CARLSSON erhöll ordet för att besvara herr Åkerlinds (m) i kammarens protokoll för den 12 januari intagna fråga, nr 19, och anförde:

Herr talman! Herr Åkerlind har frågat mig om jag anser att det finns risker för att religionsundervisningen försvinner i grundskolan om fler föräldrar än för närvarande ansöker om att själva få ansvara för sina barns religionsundervisning.

En grundläggande förutsättning för grundskolans undervisning i religionskunskap, såsom denna fastställts av riksdagen, är att den skall kunna accepteras av alla med endast ytterst få undantag. Om antalet undantag skulle öka avsevärt, kan denna förutsättning komma att rubbas i sådan grad att religionskunskapens ställning måste omprövas.

Herr ÅKERLIND (m):

Herr talman! Min fråga är föranledd av att S:t Martins församling i Stockholm har fått regeringens tillstånd att bedriva religionsundervisning för sina barn. I samband därmed har enligt en tidningsartikel utbildningsministern sagt att det här inte får leda till någon större efterföljd; i så fall måste man göra en omprövning av grundskolans religionsundervisning. Om t. ex. frikyrkoförsamlingarna i större utsträckning skulle följa exemplet antyder utbildningsministern enligt tidningsartikeln att det skulle kunna leda till att religionsundervisningen i skolan försvinner. Enligt artikeln har utbildningsministern också sagt att det inte är några problem att fylla tiden i dagens skola. Det förstår jag att det inte är -- det är väl inte omöjligt att man sätter in sexualundervisning i stället.

Det har skett en ständig försämring på detta område. Morgonbönerna har försvunnit, ämnets namn har ändrats från kristendomsundervisning till religionsundervisning och nu är alltså så att säga det sista stadiet i det närmaste nått, när det antyds att religionsundervisningen helt kan försvinna. Jag vill i detta sammanhang fråga utbildningsministern, vilken omfattning han menar att befrielsen från undervisningen skall ha för att den risken skall uppstå. Om t. ex. 5 procent av Sveriges befolkning vill ha egen religionsundervisning för sina barn, kommer religionsundervisningen i skolan då att försvinna för de övriga 95 procenten? Skall uttalandena tolkas som ett hot om att så kommer att ske?

Om föräldrarna inte är nöjda med undervisningen måste man väl ändra och förbättra den och inte slopa den för alla de andra. Det är så jag ser det.

Jag vill alltså gärna veta var utbildningsministern sätter gränsen -- vid 5 procent, 10 procent, 30 procent eller någon annanstans?

Under detta anförande övertog herr tredje vice talmannen ledningen av kammarens förhandlingar.

Herr utbildningsministern CARLSSON:

Herr talman! Först vill jag ge en sakupplysning. Genom utbyggnaden av skolan och religionsundervisningens stora plats på schemat har vi i realiteten fått en utökning av religionsundervisningen. Det tror jag inte nog kan understrykas i debatter av detta slag.

Jag tror att vi i Sverige har funnit en bra lösning på denna svåra fråga. Vi har kunnat göra en kompromiss mellan olika meningsriktningar om att vi skall ha ämnet religionskunskap på schemat i den svenska skolan och där ge baskunskaper som kan vara värdefulla. Det är en väldig fördel att ha ett ämne av detta slag ur den enskilde individens synpunkt, ur de kristna samfundens synpunkt och ur samhällets synpunkt.

Jag är för min del beredd att verka för att vi skall slå vakt om religionskunskapen i skolan. Det jag är rädd för är motsatsen: att man från olika grupper sida deklarerar att ämnet inte är objektivt och att man därför vill ta sina barn bort från denna undervisning. Kommer en sådan utveckling till stånd, undergräver man från den sidan möjligheten att bibehålla ämnet i den svenska skolan. Jag skulle beklaga det, och det är bara det jag har velat säga.

Om man således inte, utan vetenskap om konsekvenserna, driver fram en utveckling som till slut gör att skolans folk säger sig: "Det här klarar vi inte med de objektivitetskrav vi har på oss", då tycker jag att mitt inlägg i tidningen Dagen har haft en positiv effekt.

Herr ÅKERLIND (m):

Herr talman! Jag vill uttrycka min stora tillfredsställelse med det senaste inlägget från utbildningsministern. Det är väldigt roligt att höra att utbildningsministern vill slå vakt om religionsundervisningen, och jag vill kraftigt understryka att jag känner tacksamhet för det.

Men i svaret sägs att om antalet undantag skulle öka avsevärt, måste religionskunskapens ställning omprövas. Det skulle kanske vara värdefullt att få en förklaring av var utbildningsministern sätter gränsen när det gäller ordet avsevärt. Vad är avsevärt? Är det om 5 procent vill själva svara för undervisningen av sina barn eller kan man anse att det behöver vara betydligt mera?

Jag vill än en gång uttala min tacksamhet för att utbildningsministern inte vill ha en utveckling som leder till avskaffande av ämnet religionskunskap.

Herr utbildningsministern CARLSSON:

Herr talman! Jag vill bara för säkerhets skull säga att det vore orimligt av mig att i en debatt i kammaren binda mig för ett procenttal. Jag tror att de kristna samfunden har fått ett svar, utifrån vilket de kan bedöma frågan, i intervjun med mig i Dagen. Det bör räcka för tillfället. Jag är beredd att på lämpligt sätt fortsätta diskussionen om det skulle vara önskvärt, men jag tror inte att saken gagnas av att jag här fastställer vissa procenttal.

Överläggningen var härmed slutad.

Torsdagen den
18 januari 1973

*Ang. följderna av
affärstidslagens
upphörande*

Herr handelsministern FEJLDI' erhöill ordet för att besvara fröken *Bergegrens* (s) i kammarens protokoll för den 12 januari intagna fråga, nr 20, och anförde:

Herr talman! Fröken *Bergegren* har frågat om jag nu efter det ett år förflutit sedan affärstidslagen upphörde att gälla anser mig ha möjlighet bedöma i vad mån den obegränsade rätten till öppethållande i förmånlig eller oförmånlig riktning påverkat prisbildningen, de anställdas arbetsförhållande samt konsumenternas verkliga intresse och önskemål.

Jag anser att den tid, varunder de fria affärstiderna fungerat, är alltför kort för att bedömningar av den typ fröken *Bergegren* efterlyser skall kunna göras. De undersökningar som affärstidsnämnden löpande redovisat har emellertid visat, att det för handeln som helhet under de tre första kvartalen 1972 har skett endast små förändringar av butikernas öppethållande och de handelsanställdas arbetsförhållanden. Beträffande konsekvenserna för prisbildningen skall nämnden enligt sina direktiv även undersöka denna fråga. Nämndens fortsatta rapporter och undersökningar får därför avvaktas.

Fröken *BERGEGREN* (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka handelsministern för svaret på min fråga. Med hänsyn till den stora oenighet som ändå förefanns här i kammaren när vi för något mer än ett år sedan behandlade frågan om affärstiderna tycker jag att ett år inte borde ha varit för kort tid för att man skulle försöka bilda sig en uppfattning om hur det hela har slagit ut.

Det sägs att det har gjorts fortlöpande undersökningar. Men vi får inte någon vidare upplysning om hur de undersökningarna har gått till och i vad mån man har vänt sig till konsumenterna för att utvärdera deras uppfattning i den här saken.

Jag skulle, för att belysa saken, vilja hänvisa till att de socialdemokratiska kvinnorna i Östergötland i slutet av förra året gjorde en enkät. De stod utanför ingångarna till varuhuset på lördagseftermiddagarna och frågade kunderna om man ansåg att det fanns behov av söndagsöppet-hållande och om det ökade öppethållandet hade påverkat prisbildningen.

Nu är jag fullt medveten om att en sådan här undersökning inte fyller vetenskapliga kriterier, och det är man nog också inom kvinnodistriktet medveten om. Men likafullt kanske resultatet är en smula överraskande. När man frågade människor på de tio större orterna i länet, var det av 14 312 intervjuade personer inte mindre än 13 177, alltså styvt 92 procent, som ansåg att det inte fanns något behov av söndagsöppet. Ungefär lika många hade den uppfattningen att söndagsöppet-hållande måste påverka prissättningen i negativ riktning.

Ett annat intressant fenomen var att på en ort som *Mjölby*, där man tidigare har utnyttjat möjligheterna till öppethållande på andra tider än vanliga affärstider, har man tydligen skapat ett visst behov hos kundkretsen av söndagsöppet, för där var det hela 17,6 procent som svarade att de ansåg att det fanns ett behov. Men i *Skänninge*, där man aldrig hade haft något annat än vanliga affärstider, var det bara 1,9

procent som tyckte att det var nödvändigt med söndagsöppet.

Det var ju handelsministerns, riksdagsmajoritetens och näringsutskottets fromma förhoppning när beslutet fattades att söndagsöppet-hållandet skulle förekomma inom måttliga gränser och enbart med hänsyn till kundernas intresse. Men när t. ex. i våras Åhlén & Holm annonserade vitt och brett att de skulle hålla öppet under de två pingstheldagarna, eller när det i Norrköping hölls öppet på annandag jul, så frågar man sig om verkligen öppethållandet är i kundernas intresse eller i de stora varuhusens intresse.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 20 Föredrogs och hänvisades motionerna

- nr 95 till konstitutionsutskottet,
- nr 96 till finansutskottet,
- nr 97 till justitieutskottet,
- nr 98 till lagutskottet,
- nr 99–101 till utrikesutskottet,
- nr 102 och 103 till socialförsäkringsutskottet,
- nr 104 till socialutskottet,
- nr 105 till kulturutskottet,
- nr 106 till utbildningsutskottet,
- nr 107 till trafikutskottet,
- nr 108 till jordbruksutskottet,
- nr 109 till näringsutskottet,
- nr 110 och 111 till inrikesutskottet samt
- nr 112 till utrikesutskottet.

§ 21 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningarna nr 12 och 13.

§ 22 Herr tredje vice talmannen meddelade att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och 2 skulle sättas sist på föredragningslistan för kammarens nästa sammanträde.

§ 23 Interpellation nr 14 ang. behovet av utbildning inom de frivilliga försvarsorganisationerna

Ordet lämnades på begäran till

Herr TORWALD (c), som yttrade:

Herr talman! Det ansträngda statsekonomiska läget har ju på senare år medfört en ganska kraftig reell reducering av försvarsanslagen. Detta har i sin tur lett till avkortad första tjänstgöring för de flesta grupper av värnpliktiga samt förkortade och i vissa fall inställda krigsförbandsövningar. Enligt mitt förmenande borde denna situation öka behovet av frivillig befälsutbildning inom t. ex. FBU:s ram, och anslagstilldelning etc. synes tyda på att även statsmakterna delar denna uppfattning.

Rekryteringen till den frivilliga befälsutbildningen inom FBU är

emellertid för närvarande mycket otillfredsställande. Under 1972 lyckades man inte locka ens hälften så många deltagare till frivillig befälsutbildning som enligt gjorda analyser torde erfordras. Vid rekryteringen till kurserna har man på många håll mötts av sådana argument som att den avkortade värnpliktstjänstgöringen och de inställda krigsförbandsövningarna visar att regeringen anser att behovet av välutbildat befäl har minskat.

Mot denna bakgrund synes det därför angeläget att regeringen och försvarsministern redovisar hur man ser på behovet av frivillig utbildning av befäl och annan specialistpersonal inom de frivilliga försvarsorganisationernas ram.

Under hänvisning till vad jag här anfört hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr försvarsministern få framställa följande fråga:

Hur anser försvarsministern att den avkortade värnpliktstjänstgöringen samt avkortade och i vissa fall inställda krigsförbandsövningar påverkar behovet av befodrings- och annan utbildning inom de frivilliga försvarsorganisationernas ram?

Denna anhållan bordlades.

§ 24 Interpellation nr 15 om uppmjukning av bouppteckningsskyldigheten

Ordet lämnades på begäran till

Herr BÖRJESSON i Falköping (c), som yttrade:

Herr talman! Enligt 20 kap. ärvdabalken skall bouppteckning upprättas efter avlidne person oavsett boets omfattning, tillgångar och den avlidnes ålder. Skyldigheten att upprätta bouppteckning är således inte beroende av huruvida arvsskatt utgår.

I vissa speciella fall torde det ej finnas bärande skäl att ha kvar bouppteckningsplikten; om exempelvis ett spädbarn avlider och inte efterlämnar några tillgångar och då en helt medellös avlider. I sådana speciella fall borde bouppteckningsplikten kunna ersättas med en skriftlig försäkran från föräldrar eller två ojäviga personer att den avlidne ej efterlämnar några tillgångar. På vederbörlig blankett skall givetvis antecknas när den avlidne är född, dödsdag och kända dödsbodelägare. Den inlämnade blanketten skall registreras i vederbörlig ordning och tjäna bl. a. till underlag för en eventuell tilläggsbouppteckning. Det kan förekomma att ej kända tillgångar och skulder vid bouppteckningstillfället framkommer efteråt, och i sådana fall skall tilläggsbouppteckning verkställas.

En uppmjukning av ärvdabalkens bestämmelser angående skyldighet att upprätta bouppteckning i sådana fall som jag här åberopat skulle innebära besparingar dels för den enskilde medborgaren som berörs härav, dels i arbetskostnader för tingsrätterna genom att antalet vitesförelägganden och förordnanden av god man att föranstalta om bouppteckning kunde nedbringas.

Förslag till uppmjukning av bouppteckningsskyldigheten har framförts

av mig i riksdagsmotioner åren 1961, 1963, 1966, 1967, 1971 och 1972. Såväl vederbörande utskott som behandlat motionsframställningen som riksdagsmajoriteten har inte funnit skäl att bifalla min begäran om en översyn i justitiedepartementet syftande till en viss uppmjukning av bouppteckningsskyldigheten, så att i sådana fall när den avlidne är medellös regelrätt bouppteckning ej skall behöva upprättas utan en skriftlig anmälan skall vara tillräcklig.

Det kan framhållas att lagutskottet i sitt betänkande nr 21 år 1972 anförde att utskottet ej var främmande för tanken att när exempelvis ett spädbarn avlider skall man kunna tillämpa ett något enklare förfarande vid boupptecknings förrättande, exempelvis i form av arvsdeklaration o. d. Även i vissa andra fall synes en förenkling vara möjlig, t. ex. när den avlidne är utlännning och saknar släktingar i Sverige eller när den avlidne är helt medellös.

Vid fjolårets remissbehandling av min motion rörande en viss uppmjukning av bouppteckningsplikten framkom att vissa tingsrätter inte strikt tillämpade lagens bestämmelser om skyldighet att inlämna bouppteckning utan tillät viss befrielse från skyldigheten, under det att andra tingsrätter utfärdade vitesföreläggande för den som underlät att inkomma med bouppteckning.

De skäl som låg till grund för en allmän obligatorisk bouppteckningsplikt anser jag inte är övertygande. Allmänheten och de härav berörda ser bouppteckning främst som ett underlag för myndigheternas utkrävande av arvsskatt. Jag medger gärna att bouppteckningen som sådan jämväl har en civilrättslig funktion, men den civilrättsliga funktionen behöver ju inte förlora sin betydelse om bouppteckning i vissa fall ersättes med en skriftlig anmälan.

Såväl ekonomiska skäl som rent psykologiska talar för en viss uppmjukning. Det måste te sig ganska grymt och hänsynslöst av en tingsrätt att med stöd av lagen utfärda ett vitesföreläggande för exempelvis föräldrar till ett avlidet spädbarn att inkomma med bouppteckning. Det finns därför all anledning att man från justitiedepartementets sida ser över gällande bestämmelser om skyldighet att upprätta bouppteckning och att man när synnerliga skäl föreligger medger ett något enklare förfarande, exempelvis en anmälan.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr justitieministern få ställa följande fråga:

Är statsrådet villig medverka till en viss uppmjukning av bouppteckningsskyldigheten så att, när skäl därtill föreligger, exempelvis när ett litet barn avlider och några tillgångar ej finnes och när person avlider helt medellös, bouppteckning kan ersättas med en skriftlig anmälan till tingsrätten?

Denna anhållan bordlades.

§ 25 Interpellation nr 16 om förenkling av inskrivningsväsendet

Ordet lämnades på begäran till

Herr BÖRJESSON i Falköping (c), som yttrade:

Herr talman! Den nya jordabalken, som trädde i kraft den 1 januari 1972, innehåller inga föreskrifter om att då lagfart utfärdas skall också särskilda lagfartsbevis utfärdas. I regel utfärdar inskrivningsmyndigheterna ändå ett särskilt lagfartsbevis med uppgift om fånet och – vid köp – köpeskillingens storlek.

Före den nya jordabalkens tillkomst gällde 11 § lagfartsförordningen. Denna innehöll bestämmelse om skyldighet för inskrivningsmyndighet att utfärda särskilda lagfartsbevis. Detta innebar dubbla bevis om varje beviljad lagfart då dessutom bevis om fånet föreligger på själva fångeshandlingen.

Det särskilda lagfartsbeviset tjänar inte något praktiskt syfte. Även om lagfart erhållits på fånet kan man som bekant frändömas fastigheten vid rättgång. Lagfartsbeviset kan inte som sådant gälla som bevis. Om någon annan kan styrka bättre rätt till ägande av fastigheten häves lagfarten. De särskilda lagfartsbevisen framstår därför som onödiga.

Vid framtida överlåtelse av fastigheten torde inget annat bevis behövas än det som finnes på fångeshandlingen. Det bör särskilt noteras att myndigheterna inte kräver företeende av lagfartsbevis när lagfart ånyo sökes. Att de särskilda lagfartsbevisen är onödiga framgår också av att särskilda bevis inte utfärdas om beviljande av inteckning. I detta fall erhålles beviset endast på inteckningshandlingen, och någon olägenhet av detta har inte kunnat påvisas.

De särskilda lagfartsbevisen medför kostnader för den lagfartssökande om 20 kronor per bevis. Denna summa täcker knappast de egentliga kostnader det här är fråga om. En viss subvention från statsverket synes förekomma. Årligen utfärdas över 130 000 lagfartsbevis. Utfärdades inte särskilda lagfartsbevis skulle sålunda besparingar kunna göras för såväl den enskilde som statsverket. En sådan förändring skulle också förbättra den besvärliga arbetssituationen vid många tingsrätter och därmed medföra kortare väntetid för inskrivningsärendens behandling. Man kan således lägga både besparings- och rationaliseringssynpunkter på den förordade reformen.

Ett slopande av särskilda lagfartsbevis föreslogs redan år 1956 av statens organisationsnämnd i rapport II rörande organisationsformerna vid de statliga domstolarna. I motioner vid 1962, 1966 och 1968 års riksdagar har jag framfört krav om de särskilda lagfartsbevisens slopande. Motionerna har inte föranlett någon riksdagens åtgärd. Tredje lagutskottet anförde bl. a. vid behandlingen av 1966 och 1968 års motioner att frågan borde prövas i samband med arbetet på den nya jordabalken. Utskottet erinrade också om planerna att införa ADB på inskrivningsväsendets område.

Frågan om att inte utfärda särskilda lagfartsbevis bör kunna lösas utan att hela frågan beträffande databehandling av inskrivningsärende samtidigt löses. Inte minst ekonomiska skäl talar för att denna fråga kan lösas separat.

En åtgärd som den av mig i det föregående förordade innebär inte på något sätt att rättssäkerheten eftersätts. För den enskilde utgör fångeshandlingen som sådan ett lika klart dokument om äganderätten till fångets som det särskilda lagfartsbeviset kan utgöra.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr justitieministern få ställa följande frågor:

1. Vill statsrådet informera om, och i vilken omfattning, försöksverksamhet förekommit avseende en förenkling av inskrivningsväsendet innebärande bl. a. ett slopande av utfärdandet av särskilda lagfartsbevis?
2. Är statsrådet villig att vidtaga åtgärder syftande till ett slopande av särskilda lagfartsbevis och bevis om inskrivning av tomträtt och vattenfallsrätt?

Denna anhållan bordlades.

§ 26 Anmäldes och bordlades följande motioner:

Nr 113 av herr *Björk* i Göteborg *m. fl.* om kommunal rösträtt för invandrare

Nr 114 av herr *Eriksson* i Arvika *m. fl.* angående vissa frågor avseende valnämnd och valförrättare

Nr 115 av herr *Fiskesjö* *m. fl.* om en översyn av valkretsindelningen för val till riksdagen

Nr 116 av herr *Helén* *m. fl.* om kommunal närdemokrati

Nr 117 av herr *Hermansson* *m. fl.* om kommunal rösträtt för invandrare

Nr 118 av herr *Levin* om underlättande för förtroendevalda att åtaga sig kommunala uppdrag

Nr 119 av fru *Lindberg* om vidgat sekretesskydd inom sjukförsäkringen

Nr 120 av herrar *Petersson* i Röstånga och *Andersson* i Örebro om vidgad besvär rätt för kommunalt anställda *m. fl.*

Nr 121 av herrar *Pettersson* i Örebro och *Boo* om ökat antal kandidater vid val av landstingsmän eller kommunfullmäktige

Nr 122 av herr *Wijkman* om ökad administrativ service åt riksdagsledamöterna

Nr 123 av herr *Eriksson* i Arvika om slopande av femkronorsmyntet

Nr 124 av herr *Levin* om temporärt förbud mot höjning av stalliga taxor

Nr 125 av herrar *Andersson* i Örebro och *Petersson* i Röstånga om slopande av tillståndstvånget för utskänkning av alkoholfria drycker

Nr 126 av herr *Clarkson* om ett förenklat förtullningsförfarande för allmänflyget

Nr 127 av herr *Enlund* *m. fl.* om enhetliga regler för avdrag vid inkomsttaxeringen för resa med egen bil

Nr 128 av herr *Johansson* i Skärstad *m. fl.* om slopande av beskattningen av fritt bränsle från egen fastighet

Nr 129 av herr *Johansson* i Skärstad *m. fl.* om lindrigare beskattning av extrainkomster

Nr 130 av herr *Johansson* i Skärstad *m. fl.* om skattemässig inkomst-

utjämning för konstnärer

Nr 131 av herr *Komstedt m. fl.* om avdrag vid taxeringen för uppförande av skyddsrum

Nr 132 av herrar *Larsson* i Umeå och *Hamrin* om förbud mot försäljning av mellanöl i livsmedelshandeln

Nr 133 av herr *Levin* angående skattesatsen på vissa alkoholhaltiga drycker

Nr 134 av herr *Pettersson* i Lund *m. fl.* om åtgärder mot internationell skatteflykt

Nr 135 av herr *Rosqvist m. fl.* om vissa åtgärder mot skatteflykt

Nr 136 av herr *Sjönell m. fl.* om avdrag vid taxeringen för avsättning av medel till utbildningsfonder

Nr 137 av herr *Strindberg m. fl.* om sänkning av repartitionstalet för jordbruksfastighet

Nr 138 av herrar *Taube* och *Hörberg* om taxeringskontroll av pensionsförsäkringar

Nr 139 av herrar *Taube* och *Levin* om höjning av avdraget vid taxeringen för underhållsbidrag till barn

Nr 140 av herr *Winberg m. fl.* om ändrade regler för förmögenhetsbeskattning av medel på skogskonto

Nr 141 av herr *Börjesson* i Falköping om vidgning av gärningsbeskrivningen för brottet främjande av flykt

Nr 142 av herr *Ernulf* om ökad befogenhet för övervakningsnämnd inom kriminalvård i frihet

Nr 143 av herr *Nilsson* i Agnäs *m. fl.* angående den regionala polisorganisationen i Västernorrlands och Jämtlands län

Nr 144 av fru *Theorin m. fl.* om ändring av bestämmelserna om skiljaktig mening av nämndeman

Nr 145 av herrar *Börjesson* i Falköping och *Norrby* i Gunnarskog angående ersättningen till överförmyndare och förmyndare

Nr 146 av fru *Holmqvist* och fröken *Bergegren* om beaktande av försäkringsfrågor vid översynen av giftorättsinstitutet

Nr 147 av herrar *Hörberg* och *Jonsson* i Alingsås om statligt förarskydd för förare av spårbundet fordon

Nr 148 av herr *Werner* i Malmö *m. fl.* angående meritvärderingen av u-landstjänstgöring, m. m.

Nr 149 av herrar *Wirmark* och *Hamrin* om befrielse för person av baltiskt ursprung från sovjetiskt medborgarskap

Nr 150 av fru *Theorin* och herr *Palm* om höjning av den nedre åldersgränsen för vapen- och stridsövningar

Nr 151 av herr *Bengtsson* i Landskrona om vidgad rätt till sjukpenning vid barnsbörd

Nr 152 av herrar *Börjesson* i Falköping och *Eriksson* i Bäckmora om en allmän obligatorisk begravningsförsäkring

Nr 153 av herr *Clarkson* om vidgat stöd åt handikappade

Nr 154 av herrar *Fälldin* och *Helén* om rätt till pension för vård av barn i hemmet

Nr 155 av herr *Hallgren m. fl.* om ersättning enligt lagen om allmän försäkring för kostnad för glasögon

Nr 156 av herr *Lindberg m. fl.* om vidgad rätt till reseersättning vid förlossningsvård

Nr 157 av fru *Nordlander m. fl.* angående de sociala förmånerna vid dellidsarbete

Nr 158 av herr *Ringaby m. fl.* om vidgad rätt till reseersättning vid besök hos privatpraktiserande läkare

Nr 159 av herr *Ångström m. fl.* om ersättning för resekostnader vid besök på ortopedisk verkstad, m. m.

Nr 160 av herrar *Andersson* i Örebro och *Petersson* i Röstänga om ändring av hjälpmedelsförteckningen

Nr 161 av herr *Andersson* i Örebro *m. fl.* om ökning av antalet legitimationskurser för glasögonoptiker

Nr 162 av herr *Ericson* i Örebro *m. fl.* om utbyggnad av yrkesmedicinska kliniker, m. m.

Nr 163 av herrar *Fälldin* och *Helén* om en plan för familjepolitikens utbyggnad

Nr 164 av fru *Nordlander m. fl.* om vidgad rätt till semester

Nr 165 av herr *Signell m. fl.* angående studie- och yrkesorienteringen för grundsärskolan

Nr 166 av herr *Werner* i Malmö angående verkningarna av enhetstaxereformen inom sjukvården

Nr 167 av herrar *Clarkson* och *Nilsson* i Agnäs om förbättrade radiokommunikationer i fjällvärlden

Nr 168 av herr *Komstedt* om slopande av bilradioavgiften för fordon i yrkesmässig trafik

Nr 169 av fru *Ryding m. fl.* om höjning av anslaget till Tidskriftsstöd

Nr 170 av fru *Anér* och herr *Molin* om höjning av anslaget till Atomforskning

Nr 171 av herrar *Helén* och *Fälldin* om försöksverksamhet med föräldrautbildning

Nr 172 av herr *Henmark* och fröken *Hörlén* om statsbidrag till fritidslokaler vid grundskola och gymnasieskola

Nr 173 av herrar *Henmark* och *Taube* om försök med variabel tidpunkt för genomgång av grundskolans Åk 9

Nr 174 av herr *Molin m. fl.* om översyn av lärarutbildningen i biologi, samhällskunskap och svenska

Nr 175 av herr *Richardson m. fl.* angående utbyggnaden av universitetsfilialerna

Nr 176 av herr *Strömberg m. fl.* om åtgärder mot buller

Nr 177 av herr *Wikner m. fl.* angående villkoren för inrättande av skoldirektörstjänster

Nr 178 av herrar *Andersson* i Örebro och *Ernulf* om befogenhet för tulltjänsteman att utfärda provisoriskt körförbud för lastbilar från utlandet

Nr 179 av herr *Björk* i Gävle *m. fl.* om parkeringskort för handikappade

Nr 180 av herr *Clarkson* angående flygförarutbildningens teoretiska del

Nr 181 av herr *Hermansson m. fl.* om åtgärder för att främja

trafiksäkerheten

Nr 182 av herr *Hörberg* och fru *Frænkel* om normer för vägräckens konstruktion

Nr 183 av herr *Johansson* i Skärstad *m. fl.* om skyldighet för gångtrafikanter att bära reflexanordning efter mörkrets inbrott

Nr 184 av herr *Johansson* i Skärstad *m. fl.* angående underhållet av vägnätet

Nr 185 av herr *Levin* om förbud mot tyngre lastbilstrafik under veckosluten

Nr 186 av herr *Levin* om förbud mot politisk reklam i offentliga lokaler

Nr 187 av herrar *Nilsson* i Agnäs och *Winberg* om sänkning av passageraravgifterna på flyglinjerna Vasa–Umeå och Vasa–Sundsvall

Nr 188 av fru *Olsson* i Helsingborg och fröken *Pehrsson* om skyldighet för gångtrafikanter att bära reflexanordning i mörker

Nr 189 av fru *Olsson* i Helsingborg *m. fl.* om lotstväng för tankfartyg

Nr 190 av herrar *Rosqvist* och *Hjorth* om restriktioner för användande av däcksdubbar på tyngre fordon

Nr 191 av herr *Rosqvist m. fl.* angående minimikraven för bostäder på fartyg

Nr 192 av herr *Signell m. fl.* om bättre hygien vid vägarnas rastplatser

Nr 193 av fru *Sundberg* angående hanteringen av oadresserad post

Nr 194 av herrar *Taube* och *Hörberg* om obligatorisk kontroll av bilbälten

Nr 195 av herrar *Taube* och *Petersson* i Röstånga om en olycksförebyggande skyltning på långa lastbilar

Nr 196 av herr *Winberg m. fl.* om utjämning av telefontaxorna

Nr 197 av herr *Winberg m. fl.* om vidgning av det regionala transportstödet

Nr 198 av herr *Winberg m. fl.* om återinförande av lotsningsverksamhet från Härnösand

Nr 199 av fru *Anér* och herr *Möller* om inrättande av länsdjurskyddsnämnder, m. m.

Nr 200 av herr *Fågelsbo* angående rationaliseringsstödet inom jordbruket

Nr 201 av herr *Hansson* i Skegrie *m. fl.* om vidareutbildning i jordbruksfrågor för Sveriges Radios reportrar

Nr 202 av herr *Jansson m. fl.* om vidgning av stödet till s. k. områdesplaner inom skogsdriften, m. m.

Nr 203 av herr *Levin* om registrering av katter

Nr 204 av fru *Lindberg m. fl.* om utökning av antalet ledamöter i styrelsen för statens livsmedelsverk, m. m.

Nr 205 av herr *Nilsson* i Agnäs *m. fl.* om bidrag av AMS-medel till samernas anläggningar för turism och fiske

Nr 206 av herr *Nilsson* i Agnäs *m. fl.* om åtgärder för att skapa en jordreserv

Nr 207 av herr *Nilsson* i Agnäs *m. fl.* angående katastrofskyddet för rennäringen, m. m.

Nr 208 av herrar *Pettersson* i Örebro och *Larsson* i Öskevik om

fortsatt stöd till torrlägningsarbeten inom Örebro län

Nr 209 av herr *Stridsman m. fl.* angående den högmekaniserade avverkningen av skog

Nr 210 av herr *Strömberg m. fl.* om inrättande av ett nordiskt institut för biologisk bekämpning

Nr 211 av herr *Strömberg m. fl.* om vidgad klagorätt över beslut av statens livsmedelsverk

Nr 212 av herr *Strömberg m. fl.* om en årlig miljörapport

Nr 213 av herr *Strömberg m. fl.* om åtgärder mot buller

Nr 214 av herrar *Werner* i Malmö och *Komstedt* angående djurskyddstillsynen

Nr 215 av herr *Ångström* om vidgad rätt till statsbidrag för djursjukvård

Nr 216 av herr *Andersson* i Örebro *m. fl.* om bättre information rörande serviceåtgärder och stödinsatser för de mindre och medelstora företagen

Nr 217 av herr *Berndtson* i Linköping *m. fl.* om åtgärder för civilt utnyttjande av krigsmaterielindustrin

Nr 218 av herr *Björk* i Göteborg *m. fl.* angående de privata bevakningsföretagens ställning och funktioner

Nr 219 av herr *Hermansson m. fl.* om begränsning av utländskt kapital inflytande i Sverige

Nr 220 av fru *Olsson* i Helsingborg *m. fl.* om återinförande av affärstidsregleringen

Nr 221 av herrar *Petersson* i Röstånga och *Andersson* i Örebro angående tillverkningen av spelletter

Nr 222 av herr *Wijkman* om vidgning av konsumentskyddet

Nr 223 av herr *Björk* i Gävle *m. fl.* om införlivande av Gästrikland med det allmänna stödområdet

Nr 224 av herr *Blomkvist m. fl.* angående den regionalpolitiska utvecklingen i Skaraborgs län

Nr 225 av herr *Helén m. fl.* angående riktlinjerna för regionalpolitiken

Nr 226 av herr *Hellström m. fl.* om åtgärder mot ungdomsarbetslösheten

Nr 227 av herr *Hermansson m. fl.* angående arbets- och anställningsförhållandena

Nr 228 av herr *Hermansson m. fl.* om ökat stöd till arbetsmarknadsutbildningen

Nr 229 av fru *Holmqvist* och fröken *Bergegren* om näringshjälp till vissa ensamstående fäder

Nr 230 av herr *Levin* om förbättring av äldre statspensionärers villkor

Nr 231 av herr *Werner* i Malmö *m. fl.* om ändrade regler för statsbidrag till s. k. halvskyddad verksamhet

Nr 232 av herrar *Eriksson* i Ulfsbyn och *Åsling* angående anslaget till Bidrag till kostnader för kommunal beredskap

Nr 233 av herr *Winberg m. fl.* om ändrade regler för valbarhet till nämndeman i länsskatterätt och länsrätt

Nr 234 av herr *Östrand* och fru *Thunvall* om åtgärder mot oskäligen kapitalvinster vid försäljning av statsbelånade småhus

§ 27 Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades att följande enkla frågor framställdes, nämligen

den 16 januari av

Nr 33 Herr *Nilsson* i Tvärälund (c) till herr inrikesministern angående sysselsättningsfrågorna i Vindelådalens:

Kommer den interdepartementala arbetsgruppen för lösande av sysselsättningsfrågor m. m. i Vindelådalens att avlägga rapport i så god tid att regeringen kan förelägga vårriksdagen förslag i enlighet med riksdagens beslut?

Nr 34 Herr *Hugosson* (s) till herr jordbruksministern angående lagring och transport av miljöfarliga gifter:

Avser statsrådet att framlägga förslag till lagstiftning som reglerar lagring och transport av miljöfarliga gifter så att man i framtiden får garantier mot katastroftillbud av det slag som inträffat i Göteborg?

den 17 januari av

Nr 35 Herr *Johansson* i Skärstad (c) till herr kommunikationsministern angående SJs beslut att lägga ner elektrobyggnadsavdelningen i Nässjö:

Ämnar regeringen pröva lämpligheten av statens järnvägars beslut att lägga ner elektrobyggnadsavdelningen i Nässjö?

den 18 januari av

Nr 36 Herr *Åberg* (fp) till herr jordbruksministern om åtgärder mot riskerna vid transport, omlastning och förvaring av gifter:

Avser statsrådet att vidtaga åtgärder för att eliminera riskerna vid transport, omlastning och förvaring av olika gifter i syfte att hindra dessas utsläppande i vattendrag eller annan natur där stor skada kan vållas?

§ 28 Kammaren åtskildes kl. 15.37.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert